

Iz sveta tišine

**Sprejem pri predsedniku države
Borutu Pahorju ob dnevu
slovenskega znakovnega jezika**

Znakolov

November – mesec slovenskega znakovnega jezika

Spletni slovar slovenskega znakovnega jezika

3. december za mednarodni dan invalidov

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je zadnja letošnja številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja, obsežna številka je bila posvečena praznovanju petintridesetih let oddaje Prisluhnimo tišini, ki nastaja v koprodukciji Televizije Slovenija in Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Tokratno številko posvečamo dogodkom v zadnjih mesecih, zaključenim projektom, zanimivostim iz društev in željam po uspehih tudi v prihajajočem letu 2016.

Zahvaljujemo se vam za prispevke in upamo, da boste z nami sodelovali tudi v prihodnje. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati kakšen prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, **s pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko, Robert Žljajpah, **Lektorica:** Anita Jurič **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo častdrugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografiji na naslovnici: Sprejem pri predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju ob 14. novembru **Foto:** Arhiv ZDGNS

V soboto, 14. novembra 2015, smo že drugič na državni ravni obeležili dan slovenskega znakovnega jezika, ki ga je Vlada Republike Slovenije razglasila s posebnim sklepom 2. januarja 2014. Praznik se praznuje na dan, ko je bil leta 2002 v Uradnem listu Republike Slovenije objavljen Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika.

Namen dneva slovenskega znakovnega jezika je opozoriti širšo javnost na specifične potrebe gluhih in naglušnih oseb, ki za sporazumevanje uporabljajo slovenski znakovni jezik, ter spodbuditi nadaljnji razvoj in uporabo slovenskega znakovnega jezika v vsakdanjem življenju.

Letos je bila posebna pozornost usmerjena v analizo stanja glede opremljenosti zgradb in prostorov javnih kulturnih ustanov z indukcijskimi zankami ter s sprejemanjem in izvajanjem drugih ukrepov za izboljšanje dostopnosti kulturnih dobrin za gluhe in naglušne. Vse ustanove, ki so dostopne ljudem z okvaro sluha, bodo označene z nalepkami, ki jih je ob tej priložnosti izdala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika je predstavnik gluhe skupnosti sprejel tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in ob tej priložnosti gluhemu košarkarju Mihi Zupanu podelil priznanje jabolko navdiha.

Združeni narodi so oktobra leta 1992 z resolucijo razglasili 3. december za mednarodni dan invalidov z namenom, da bi v družbi spodbudili razumevanje invalidnosti, zavzemanje za dostojanstvo, pravice in blaginjo invalidov. Pomembno se je zavedati, da je invalidna oseba enakopravni in enakovredni člen družbe, ki lahko prispeva svoje najboljše moči in bogati politično, družbeno, gospodarsko in kulturno življenje.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milan Brglez in v imenu predsednika Vlade Republike Slovenije ministrica za obrambo Republike Slovenije Andreja Katič so 3. decembra gostili tradicionalni sprejem ob mednarodnem dnevu invalidov.

Letošnji svetovni dan invalidov je bil zaznamovan z geslom: »Rastimo skupaj v Evropi brez ovir« (»Growing together in a barrier-free Europe«). Poudarek gesla je na osebnem in družbenem razvoju, izobraževanju otrok s posebnimi potrebami in zaposlovanju.

Vključevanje v družbo je pomembno pri slehernem človeku. Prične se že v zgodnjem otroštvu, ko je pomembno, da se otrok z invalidnostjo enakovredno vključi v vrtec, kjer si stke prve prijateljske vezi, čuti se enakega, obenem pa ostali otroci spoznajo, da je drugačnost v bistvu enakost. V dobi odraščanja se mora ta vključenost samo še stopnjevati, za kar se zavzema tudi ministrica Anja Kopač Mrak, ki se v poslanici še posebej osredotoča na problematiko otrok s posebnimi potrebami. Le-te je namreč treba vključiti v redno osnovnošolsko in srednješolsko vzgojo in izobraževanje. S tem pridobijo na svoji samopodobi in samozavesti, bogatejši pogled na »drugačne« pa s tem pridobijo tudi sošolci in vrstniki invalidnega otroka oz. mladostnika.

Invalidske organizacije poleg pomena, ki ga imata za invalide vključevanje v družbo in delo, izpostavljajo tudi vlogo rehabilitacije in osveščanja. Državni zbor pa ob tem pozivamo, da sprejme takšen Zakon o osebni asistenci, ki bo vključeval vse invalide, tudi osebe s komunikacijskimi ovirami.

Adem Jahjefendić

3. december, mednarodni dan invalidov

S sekretarjeve mize

»Če si delal dobra dela, bodo stala sama in ni ti jih treba podpirati.«

Zaključuje se izredno bogato in plodno leto. Posledice vsega dela se bodo čutile šele čez čas in zagotovo v tem trenutku ne moremo v celoti razumeti oziroma dojeti uspeha. Sigurno je še nekaj dela ostalo in zato gradimo novo zgodbo z novimi izzivi.

Registracija in otvoritev Centra za razvoj slovenskega znakovnega jezika na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije je v skladu z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti in na podlagi naše vloge Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije vpisala v evidenco izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti pod št. 3576. V evidenco raziskovalnih organizacij je vpisala tudi raziskovalno skupino Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika pod št. 3576-001 ter dva raziskovalca na Zvezi, in sicer Matjaža Juharta kot vodjo skupine in Aleksandro Rijavec Škerl kot sodelavko. S tem smo uspeli zaščititi znanstvenoraziskovalno delo na področju razvoja slovenskega znakovnega jezika v Sloveniji ter tako zagotoviti možnost financiranja razvoja znakovnega jezika na sistemski ravni. V skladu z vpisom v register bomo v mesecu decembru organizirali okroglo mizo in uradno otvoritev Centra za razvoj slovenskega znakovnega jezika.

Center za razvoj

slovenskega znakovnega jezika

Aktivno delo Zveze na področju ozaveščanja javnih ustanov o prilagoditvah spletnih strani je obrodilo pozitivne sadove

Na podlagi številnih dopisov, pozivov, sestankov, konferenc in različnih dogodkov, na katerih je Zve-

za proaktivno sodelovala, je veliko javnih institucij postopoma pristopilo k opremljanju svojih spletnih strani tudi v znakovnem jeziku.

Državna volilna komisija, Vrhovno sodišče, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za javno upravo, Finančna uprava Republike Slovenije, RTV Slovenija in še mnoge druge so bodisi priredile nekatere svoje spletne vsebine v znakovni jezik ali pa so še v fazi prirejanja le-teh. Poenoten logotip znaka Zveze, ušeska, na vseh teh javnih spletnih straneh kaže na prilagojene vsebine v znakovni jezik. Zagotovo je to eden največjih korakov prilagajanja in veselimo se še več novih.

Spletna stran Ministrstva za finance

Aktivno delo Zveze ozaveščanja javnih ustanov o prilagoditvi prostorov s slušno zanko, FM-sistemi ali tolmačem za znakovni jezik je obrodilo pozitivne sadove

Na podlagi številnih dopisov in pozivov prejemo veliko pozitivnih povratnih informacij različnih javnih ustanov glede opremljanja svojih prostorov z nalepkami o dostopnosti prostora za osebe z okvaro sluha.

Predsedstvo Športne zveze gluhih

Potekala je redna seja predsedstva Športne zveze gluhih, na katerem so pregledali delo preteklega leta in postavili okvirni plan dela za v prihodnje. Najvišji organ je potrdil vse predloge sekretariata in postavil temelje nadaljnjega dela. S sprejetimi sklepi so ponovno potrdili dobro delo Športne zveze Slovenije in predsednika Roberta Žlajpaha.

Člani predsedstva Športne zveze gluhih

Predstavitve Zveze in problematike gluhih in naglušnih na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani

Študentom in strokovnim delavcem smo predstavili delo Zveze in osvetlili problem gluhotе in naglušnosti. Polna predavalnica je bila znak, da je med študenti različnih smeri zelo velik interes po vsebinah o gluhoti in naglušnosti. Delovni terapevti Zdravstvene fakultete so prva skupina slušateljev. Dogovorili smo se še za nadaljnje sodelovanje. Tovrstna praksa se bo razširila na številne druge fakultete in Univerze po Sloveniji. S tem ozaveščamo, senzibiliziramo in predvsem odpiramo tabuje o tej nevidni invalidnosti.

Spodbujanje enakosti in preprečevanje diskriminacije invalidov – ZMOREMO

Aktivno smo sodelovali na konferenci Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sodelovanju z Urbanističnim inštitutom Republike Slovenije, Društvom študentov invalidov Slovenije in Združenjem izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji na temo o dostopnosti grajenega okolja in informacij v luči boljše možnosti za samostojno življenje invalidov in vključenosti v družbo.

Posvet komisije za študente s posebnimi potrebami Univerze v Ljubljani z Zvezo

V skladu z aktivnostmi v zvezi z dnevom slovenskega znakovnega jezika smo skupaj z Univerzo v Ljubljani organizirali posvet na temo pravic gluhih in naglušnih študentov. Posveta se je udeležilo veliko strokovnih delavcev skoraj vseh fakultet v sklopu Univerze v Ljubljani, ki so se seznanili s praktičnimi izzivi gluhih in naglušnih študentov. Sprejeli smo določene usmeritve, se seznanili z načinom izvajanja individualiziranih načrtov ter – še najbolj

pomembno na celodnevem posvetu – sprejeti so zaključki, ki so bistveni za nadaljnje delo in pravice gluhih in naglušnih študentov. S sprejetimi zaključki bomo seznanili Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter se v čim krajšem roku z njimi tudi osebno pogovorili.

Udeleženci posveta

Zaključki posveta:

- navodilo in opozorilo članicam Univerze v Ljubljani glede priprave študijskih in izpitnih gradiv za gluhe in naglušne študente;
- prilagoditev fakultet naglušnim študentom (opozorilo glede indukcijske zanke in drugih tehničnih pripomočkov);
- prilagoditev fakultet gluhim študentom (tolmač, posneto tolmačenje, zapisnikar);
- pomen izobraževanja, usposabljanja, svetovanja (svetovalec za študente s posebnimi potrebami);
- treba je zagotoviti sredstva s strani države za tolmačenje znakovnega jezika in podpreti razvoj in standardizacijo znanstvenega znakovnega jezika.

Zagotovo tega velikega uspeha ne bi bilo brez nekaterih posameznikov gluhih študentov, ki so se postavili in ponesli štafeto zmage na nove rodove in generacije izobraženih gluhih in naglušnih.

Mladen Veršič in Daša Peperko

Dobitniki priznanj za športne uspehe v letu 2015

Dopisna skupščina in upravni odbor Zveze

Ob zaključku leta smo še sklicali dopisno sejo skupščine Zveze, ki je soglasno potrdila oba pravilnika, ki ju je predlagal upravni odbor Zveze, ter redno sejo upravnega odbora, ki je obravnavala tekoče zadeve. Po seji je sledil še družabni del in svečani zaključek uspešnega leta 2015. Ob zaključku leta smo se posebej zahvalili gluhi študentki Daši Peperko za veliko zmago na Vrhovnem sodišču, razglasili smo športnico in športnika leta 2015, to sta Anja Drev v smučanju in Tadej Enci v atletiki. Ob tem pa smo se zahvalili tudi trenerju Izidorju Križanu, ki je z gluho košarkarsko reprezentanco med drugim osvojil naslov evropskega prvaka.

Sklep o imenovanju člana Strokovnega sveta za socialno varstvo na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Ministrstvo za delo je na podlagi Zakona o državni upravi in Zakona o socialnem varstvu imenovalo 16-članski Strokovni svet, v katerega je prvič uvrstilo tudi predstavnika Zveze, in sicer Matjaža Juharta. Matjaža Juharta je predlagala Socialna zbornica Slovenije, ministrstvo pa ga je imenovalo. Strokovni svet za socialno varstvo je strokovnopo-
svetovalni organ, ki deluje pri ministrstvu za delo in sodeluje, spremlja, predlaga in daje mnenja k številnim rešitvam s področja socialnega varstva.

Mednarodni dan invalidov

Ob dnevu invalidov se je zvrstilo veliko aktivnosti. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je objavilo Vodnik po pravicah invalidov, ki je tudi prilagojen za gluhe osebe. Predsednik republike je v Veliki dvorani Predsedniške

Sprejem pri predsedniku republike ob 3. decembru

palače sprejel predstavnike različnih invalidskih organizacij, v Cankarjevem domu v Ljubljani je Baletrina predstavila dogodek na temo pravica invalidov do obveščenosti prek medijev in spletnih virov ter Založba Družina je izdala priročnik, ki na preprost in razumljiv način pojasni, kdo so invalidi, s kakšnimi ovirami se srečujejo in kako vzpodbuditi njihovo vključevanje v versko življenje.

Matjaž Juhart

Novoletna poslanica predsednika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Mladen Veršič

Spoštovani vsi prisotni, prijatelji in sodelavci!

Leto 2015 je bilo glede na 84-letno zgodovino delovanja Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije eno najbolj bogatih let. Skupaj z društvi in združenjem tolmačev smo naredili ogromno dela. Rezultate našega dobrega skupnega dela bomo bolje razumeli šele čez čas. Smo dobra ekipa in prepričan sem, da je še veliko prostora za izboljšave. Pomembno je, da sta volja ter želja, in tako se bo našla tudi prava pot.

Strokovna služba Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je skupaj s strokovno službo v društvih realizirala številne posebne socialne programe na državni in lokalni ravni. Predvsem smo posebno pozornost posvetili razvoju slovenskega znakovnega jezika, področju naglušnosti smo namenili veliko mednarodnih dogodkov in tudi posebnih aktivnosti, na informativnem področju sledimo razvoju in konkurenčnosti, programu za ohranjanje zdravja smo vnesli nekaj sistemskih sprememb in na področju športa in kulture beležimo vedno več aktivnosti. Vse skupaj torej kaže na to, da beležimo vedno več aktivnosti v enakem odmerjenem času. S tem je naše delo postalo še bolj zahtevno, hkrati pa transparentno in dostopno javnosti. Dobro smo sodelovali z društvi, saj tudi društva izvajajo posebne programe, ki našim gluhim, gluhoslepim, naglušnim in osebam s polžkovim vsadkom lajšajo vsakodnevne izzive.

Kandidirali smo na številnih razpisih, na katerih smo pridobili dodatna sredstva za izvajanje naših programov. Uspeli smo tudi z nekaterimi donacijami, ki so olajšale življenje naših posameznikov in njihovih družin.

Udeležili smo se številnih sprejemov, sestankov v državnem zboru, pri varuhinji človekovih pravic, na različnih ministrstvih in drugih državnih telesih, ki so pomembni za naše delo. Sodelovali smo tako na nekaterih mednarodnih dogodkih gluhih in naglušnih na področju športa, kulture, specifičnih vsebin kot tudi v Evropskem parlamentu.

Zgledno smo sodelovali s Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji ter z vedno večjim številom ministrstev. Naše delo širimo na vsa področja življenja in dela naših članov. Dobro smo sodelovali z matičnim Ministrstvom za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti ter z združenjem tolmačev, ki predstavlja neprecenljiv most med gluhi in slišičo javnostjo.

Mednarodni dan gluhih smo obeležili v Kopru, ki je istočasno obeležil 60. obletnico delovanja društva gluhih in naglušnih.

Veliko doseženega ne bi bilo možno brez vseh vas, društev, gluhih in naglušnih ter strokovne podpore strokovnih sodelavcev, sekretarjev, združenja tolmačev in številnih drugih, s katerimi imamo skupno vizijo o boljšem življenju v naši državi za naše uporabnike.

Ker je nemogoče naštetati vse aktivnosti, pri katerih je Zveza aktivno sodelovala, smo pripravili video-predstavitev ključnih dogodkov v letu 2015. Video je objavljen na spletni strani Zveze, in sicer na www.zveza-gns.si O vseh dosežkih in aktivnostih smo vas sproti obveščali v vseh naših medijih kot tudi v glasilu Iz sveta tišine. Zagotovo pa lahko najbolj izpostavimo napredek na področju izobraževanja, saj je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport uredilo tolmače za gluhe otroke, vključene v redne šole, kot tudi sodbo Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki je postavilo novo sodno prakso, in sicer da imajo gluhi študentje neizpodbitno pravico do tolmača v procesu izobraževanja. Razumna prilagoditev fakultet ter vseh drugih šol velja tudi za učence in študente s slušnimi aparati.

Vsem želim vesele božične praznike in uspešno, zdravo ter zadovoljno leto 2016.

Mladen Veršič

Spletni slovar slovenskega znakovnega jezika

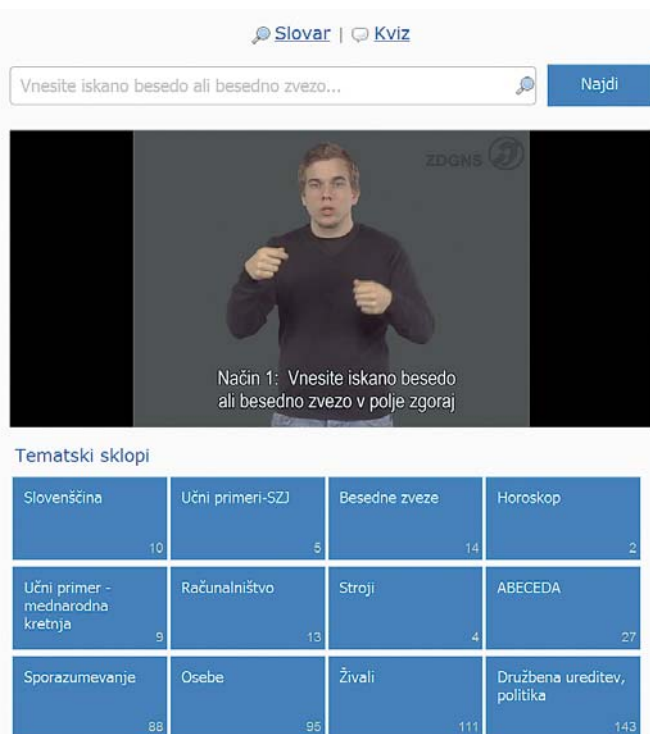
Spletni slovar je bil razvit v sodelovanju z Nuimo, Primož Kosec s. p., Ministrstvom za kulturo in Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji.

V njem se pisne informacije posredujejo v obliki videoposnetkov gluhih oseb. Pisne informacije (metapodatki) skupaj tvorijo videoenote, ki so logično razdeljene v tematske sklope. Za hitrejše iskanje je vključen napredni iskalnik, ki omogoča iskanje po besedah ali besednih zvezah.

Vsaka videoenota vsebuje:

- ime besede ali besedne zveze,
- videoposnetek gluhe osebe,
- različico videoposnetka gluhe osebe,
- standardni opis,
- sopomenko,
- razlago v slovenskem znakovnem jeziku,
- razlago v slovenskem knjižnem jeziku,
- pogostost kretenj,
- navigacijo med videoposnetki znotraj tematskega sklopa.

Osnovna različica spletnega slovarja slovenskega znakovnega jezika, ki je bila v omenjeni obliki razvita leta 2013, je vsebovala informacije, ni pa vsebovala možnosti utrjevanja znanja. Z možnostjo utrjevanja znanja lahko osebe z okvaro sluha utr-

Slovar | Kviz

Vnesite iskano besedo ali besedno zvezo... Najdi

Način 1: Vnesite iskano besedo ali besedno zvezo v polje zgoraj

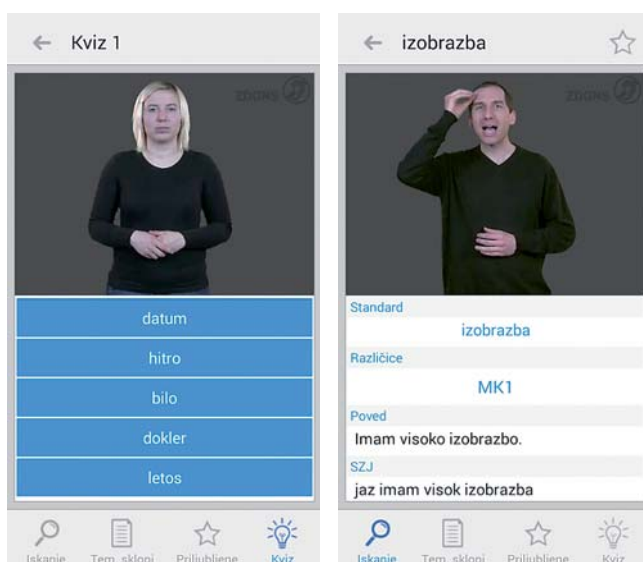
Tematski sklopi			
Slovenščina 10	Učni primeri-SZJ 5	Besedne zveze 14	Horoskop 2
Učni primer - mednarodna kretanja 9	Računalništvo 13	Stroj 4	ABECEDA 27
Sporazumevanje 88	Osebe 95	Živali 111	Družbena ureditev, politika 143

Slovar znakovnega jezika tudi na spletni strani Zveze

dijo pisno razumevanje, slišечи uporabniki pa svoje znanje slovenskega znakovnega jezika.

Učni kviz

V letošnjem letu smo za utrjevanje znanja razvili učni kviz, ki je nadgradnja slovarja in zajema vaje in samostojno ocenjevanje uporabnikov. Vsebuje poljubno število učnih enot. Vsaka enota je sestavljena iz besed ali besednih zvez v obliki videoposnetka znakovnega jezika ter odgovorov, ki so podani v pisni obliki. Uporabnik si najprej predvaja videoposnetek gluhe osebe, nato pa izbere pisni odgovor, ki se mu zdi pravilen.

Kviz 1

izobrazba

Standard

izobrazba

Različice

MK1

Poved

Imam visoko izobrazbo.

SZJ

jaz imam visok izobrazba

Učni kviz

Videoenota

Učni kviz

Videoenota

Ocenjevanje poteka samodejno, kar pomeni, da ima ob koncu učnega kviza uporabnik vpogled v svojo uspešnost (prikazani so pravilni in nepravilni odgovori ter odstotek uspešnosti). Uporabnik ima tudi možnost ponovnega opravljanja učne enote.

Mobilna aplikacija

Nadgradnja spletnega slovarja je mobilna aplikacija, ki jo lahko brezplačno namestimo na pametni telefon in po namestitvi deluje brez internetne povezave.

Glavne značilnosti naše mobilne aplikacije Slovar slovenskega znakovnega jezika:

1. iskanje po besedah ali besednih zvezah,
2. iskanje po vseh ali samo po izbranih tematskih sklopih,

3. dodajanje videoenot v seznam priljubljenih (s pomočjo zvezdice v vsaki videoenoti),
4. prilagajanje nastavitvev za gluhoslepe prek ikone na desni zgornji strani, in sicer:
 - sprememba velikosti pisave (tri različne velikosti)
 - sprememba kontrasta (dva kontrasta),
5. ogled videoposnetka v Landscape full screen načinu (telefon obrnemo horizontalno)

Mobilna aplikacija Slovarja slovenskega znakovnega jezika je v primerjavi s spletnim slovarjem slovenskega znakovnega jezika hitrejša in prilagojena na dotik. Gre za aplikacijo, ki se zažene ob kliku na inštalacijsko ikono na telefonu, kar pomeni, da imamo samo z enim klikom slovar na dlani. Delovanje same aplikacije je prav tako optimalno, saj uporablja strojno opremo mobilnega telefona.

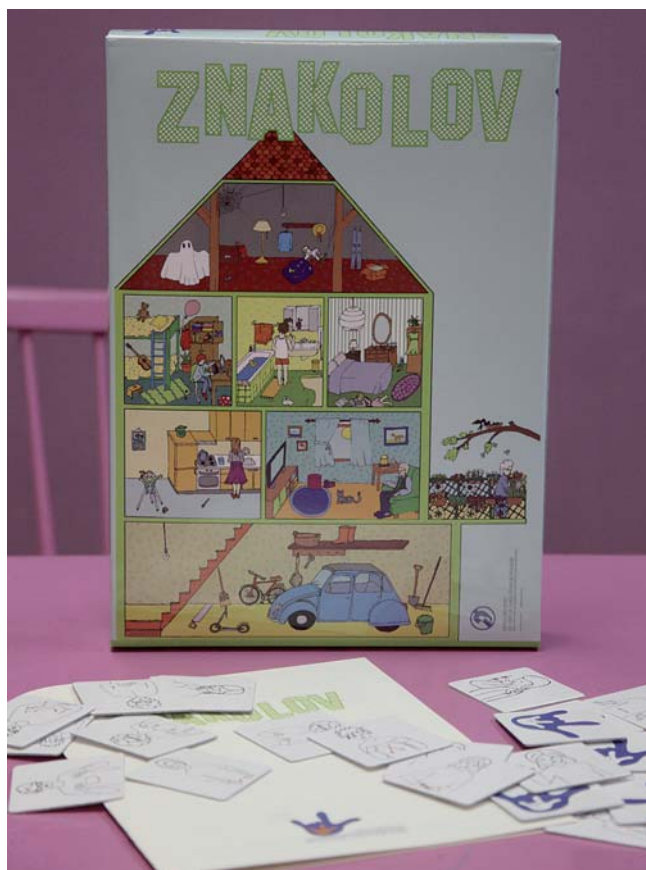
Aleksandra Rijavec Škerl

Mobilna aplikacija

Znakolov

Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika je izdal družabno igro Znakolov, avtorica je Katarina Picelj.

Didaktična igra Znakolov

Znakolov je didaktična igra, ki je namenjena druženju in obenem spodbujanju učenja znakovnega jezika. Primerna je za vse starosti in je dober spodbujevalec interakcije. Igranje igre vpliva na razvoj mišljenja, na pridobivanje izkušenj in znanja, na čustveno in socialno doživetje življenja ter prispeva k širjenju besednega zaklada.

Igra predstavlja prostore v hiši ter osebe, živali in predmete. Poiskati jim moramo ustrezno kretnjo, ki je narisana na ploščicah, jo ponoviti ter položiti ploščico na ustrezno polje. Igralec, ki uspe prvi zapolniti vse slike, je zmagovalec.

Zelo priporočljivo je, da je v igro vključen vsaj en igralec, ki zna znakovni jezik ter ostalim pomaga pri pravilnem izvajanju kretenj. Lahko pa si pravilno uporabo kretenj ogledate tudi na povezavi <http://www.zveza-gns.si/slovar-slovenskega-znakovnega-jezika> in se jih naučite.

Kretnje so večinoma dinamične in ponavadi jih dopolni tudi mimika obraza, zato so znaki na ploščicah bolj v pomoč, da kretnjo prepoznamo ter jo lahko ponovimo.

Igro lahko uporabljamo na več načinov in jo nadgrajujemo, važno pa je, da ne pozabimo na zabavo!

Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika

Koriščenje počitniških enot Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Člani upravnega odbora Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije so konec meseca septembra na svoji redni seji potrdili nov Pravilnik o koriščenju in vzdrževanju objektov za ohranjanje zdravja Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki prične veljati 1. 1. 2016.

Bistvene novosti v pravilniku:

Postopek za dodelitev pravice koriščenja enot za oddih in ohranjanje zdravja

Prijave za koriščenje enot zbira strokovna služba Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije na podlagi programa »Počitnikovanje«, ki je na voljo na njeni spletni strani, skozi celo leto, razen razpisa v času glavne sezone in razpisov ob božično-novoletnih praznikih in zimskih počitnicah, ko se prijave posredujejo matičnemu društvu.

Potek prijav:

1. v času razpisov v elektronski obliki prek matičnih društev,
2. izven razpisa v elektronski obliki prek spleta:
 - člani društva (imelniki članskih izkaznic) lahko rezervirajo enoto zunaj razpisanih terminov najmanj tri dni prej in največ tri mesece vnaprej;

- zunanji uporabniki oz. člani društev brez članskih izkaznic lahko rezervirajo enoto zunaj razpisanih terminov najmanj tri dni prej in največ en mesec vnaprej.

Rezervacija prek spleta

Rezervacija prek spleta poteka na podlagi registracije, ki se jo opravi ob prvi prijavi. Osebe z okvaro sluha se registrirajo s številko članske izkaznice in z geslom, ostali uporabniki pa z uporabniškim imenom in geslom, ki ga odobri strokovna služba Zveze.

Način plačila

Pri rezervaciji prek matičnega društva (to je v času razpisov) Zveza uporabniku, ki je rezerviral enoto, izda račun z rokom plačila.

Pri rezervaciji prek spleta Zveza uporabniku, ki je rezerviral enoto, izda račun z rokom plačila.

Strokovna služba Zveze uporabniku, ki je rezerviral enoto, pošlje račun v roku petih (5) delovnih dni od prejema rezervacije. Na računu je naveden rok plačila osem (8) dni. Plačilo računa je možno samo v enkratnem znesku.

Vkolikor račun v roku ni plačan, se rezervacija avtomatično izbriše iz računalniškega programa.

Po prejetem plačilu izdanega računa strokovna služba Zveze uporabniku pošlje napotnico in navodila za letovanje.

Pošiljanje računa in napotnice poteka po elektronski pošti.

V primeru, da uporabniki koriščenje enote prekinijo predčasno ali da ne odpovejo koriščenja pred prejemom računa, so dolžni v celoti plačati račun. Plačilo se stornira v izjemnih primerih, s podanim ustreznim potrdilom (npr. zdravniško potrdilo, smrt ali primer druge višje sile).

V primeru predčasne prekinitve letovanja mora uporabnik to pravočasno javiti oskrbniku in na Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Aleksandra Rijavec Škerl

Zaključek odličnega projekta Vidusign

Program
Vseživljenjsko
učenje

V mesecu decembru 2015 zaključujemo projekt Vidusign, o katerem smo že pisali v glasilu Iz sveta tišine (nazadnje oktobra 2014). Vseeno na kratko nekaj besed o njem.

Vidusign je dveletni evropski projekt, v okviru katerega smo raziskovali uporabo ustvarjalne video produkcije za mlade gluhe osebe. Partnerji iz organizacij Kulturring iz Nemčije, Equalizent iz Avstrije, Univerze UAB iz Španije, Univerze Granada, Kindersite iz Združenega kraljestva in Racio d. o. o. iz Slovenije smo preučevali, kako video lahko podpre ustvarjalno raziskovanje in problemsko učenje z uporabo različnih načinov komuniciranja.

Pozdravni nagovor gostiteljev iz organizacije Kulturring iz Nemčije

Po projektne srečanju septembra lani v Ljubljani smo pričeli z zbiranjem in razvijanjem gradiv za pedagoške materiale ter jih zbrali v brošuro, ki je prevedena v pet jezikov. Brošura vsebuje različne materiale za čim lažje izobraževanje. Uporabnika vodi od preprostih primerov do kompleksnih video produkcij. S prisotnostjo vaj in videoprimerov pa je učenje še dodatno olajšano.

Zaključni dogodek projekta Vidusign pa je bil v Berlinu 22. in 23. oktobra 2015. Iz Slovenije smo se ga udeležili trije predstavniki, in sicer mag. Tatjana Dolinšek in Boštjan Jug iz družbe Racio ter Damjan Šebjan kot gluha oseba. V prostem času smo si ogledali znamenitosti Berlina, med katerimi so seveda na prvem mestu ostanki berlinskega zidu, ki nas nemo spominja, da se moramo v sodobnem svetu združevati, in ne ločevati. Sam zaključni dogodek je potekal 23. oktobra v nemškem muzeju filma in televizije Kinemathek Berlin, ki se nahaja v

ogromnem in zelo zanimivem Sony centru v Berlinu. Pod svojo streho združuje omenjeni muzej, arhiv nemške kinematografije in veliko kinodvoran. Vodji in organizatorja projektne srečanja Armin Hotmann in Felix Havran iz organizacije Kulturring iz Nemčije sta udeležencem najprej predstavila celoten projekt, sledila pa je zelo zanimiva predstavitev z naslovom »Lepo tiho tukaj«, ki jo je pripravil Bernd Holzgethan, gluhi predstavnik organizacije Equalizent iz Avstrije. V predstavitvi je vsem sliščim udeležencem razdelil zamaške za ušesa in jim tako poskusil približati doživljanje gluhot. Sledilo je zelo zanimivo predavanje gluhega univerzitetnega profesorja doktorja Christiana Rathmanna iz Univerze v Hamburgu o razvoju komunikacijske tehnologije za gluhe.

Končni produkt projekta Vidusign je brošura z naslovom »Kreativni video za gluhe v Evropi«, ki gluhim in naglušnim osebam pokaže, kako se lotiti videoprojekta, s katerim lahko poveste katerokoli zgodbo, rešite problem ali izpostavite stališče. Pri tem vam je v veliko pomoč tudi obsežen seznam videoposnetkov, ki smo jih v času dveh projektne let naredili partnerji ob različnih priložnostih, in je na voljo na spletni strani projekta www.vidusign.net.

Projekt Vidusign se torej zaključuje. Imeli smo srečo, da lahko z razvojnimi prizadevanji nadaljujemo. Znanje in izkušnje, pridobljene v projektu Vidusign, bomo nadgrajevali v novem mednarodnem projektu z nazivom »Signs for handshakes« ali krajše »S4H«. Ta projekt smo pričeli izvajati v oktobru 2015, v njem pa se bomo prav tako ukvarjali z videom. Cilj našega dela bo usmerjen bolj v reševanje problemov, povezanih z brezposelnostjo in zaposlovanjem mladih gluhih oseb. Za projekt »S4H« pripravljamo v eni izmed naslednjih številčk glasila Iz sveta tišine samostojen članek.

Boštjan Jug

Vidusign – video education and sign language – 543030-LLP-1-2013-1-DE-KA3-KA3MP

Projekt Vidusign je financiran s podporo Evropske komisije. Vsebinski dokumenta izraža zgolj stališče avtorja in v nobenem pogledu ne izraža stališča Evropske komisije. Za vsebino je odgovoren izključno avtor. Evropska komisija v nobenem primeru ne more biti odgovorna za vsebino.

Spoznajmo slovenski znakovni jezik

V soboto, 14. 11. 2015, smo že drugič na državni ravni obeležili dan slovenskega znakovnega jezika, ki ga je razglasila Vlada Republike Slovenije.

Predstavniki društva, Zveze in predstavnici Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Na praznik smo opozorili tudi v Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče, saj smo v Domu kulture v Slovenskih Konjicah pripravili prireditev z naslovom Spoznajmo slovenski znakovni jezik.

Predavala je strokovna delavka Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije gospa Aleksandra Rijavec Škerl, ki je predstavila stanje znakovnega je-

Udeleženci prireditve

zika v Sloveniji, knjige v slovenskem znakovnem jeziku ter vse gradivo za učenje znakovnega jezika. Veliko zanimanja je bila deležna tudi aplikacija Slovar slovenskega znakovnega jezika, ki si jo lahko brezplačno naložimo na naš pametni telefon.

Dogodek so popestrili tudi člani društva, ki so pripravili dve kratki igri v znakovnem jeziku. Prireditve sta se udeležili tudi predstavnici Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti gospa Marjeta Ferlan Istinič in gospa Danica Ošljaj.

Vanja Godec

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

Predavanje o depresiji in demenci

V mesecu oktobru smo imeli v Društvu gluhih in naglušnih Celje predavanje o depresiji in demenci. Predavali sta Urška Bandalo in Karmen Petek Zakošek iz Zdravstvenega doma Velenje.

Udeleženci predavanja

O depresiji

- Depresija je najpogostejša duševna bolezen, ki lahko prizadene vsakogar izmed nas.
- Depresija je pogostejša pri ženskah.
- Za depresijo je značilna samomorilnost.
- Ljudje z depresijo se spopadajo z dolgotrajnimi občutki žalosti in brezvoljnosti.
- Depresija ovira posameznika pri vsakodnevni opravi, dejavnosti.
- Depresija ne prizadene samo posameznika, ki je to motnjo razvil, pač pa tudi njegove svojce.

- Za depresijo so značilni oslabiljeni socialni stiki (izogibanje druženju, opuščanje športnih dejavnosti ...).
- Da bi se izognili depresiji, zdravniki priporočajo čim več hoje v naravo.
- Zdravniki pravijo: 10 000 korakov na dan = 1 antidepresiv.

O demenci

- Demenca je kronično napredujoča bolezen, ki prizadene možganske celice, odgovorne za spomin, mišljenje, orientacijo, razumevanje, računske in učne sposobnosti, sposobnost govornega izražanja in presojo.
- Ljudje z demenco se ne spomnijo, kaj so delali ta trenutek ali pred kratkim, dobro pa se spomnijo stvari in dogodkov izpred 20 let.
- V Sloveniji živi več kot 32.000 bolnikov z demenco.
- Pri demenci gre za težko življenjsko preizkušnjo tako za bolnika kot za njegove svojce in prijatelje.
- Nastanek demence lahko preprečimo oziroma omilimo tako, da se trudimo čim dlje skrbeti zase in da nismo odvisni od drugih, da skrbimo za redno telesno dejavnost, rešujemo križanke, igramo družabne igre, imamo pozitivno samopodobo in gojimo dobre socialne odnose.

Sprejmi življenje takšno, kot je, ker odgovorov na zakaj nikoli ne dobimo!

Sibila Čater

Predavanje o pravilni uporabi vavčerjev

V mesecu oktobru je Društvo gluhih in naglušnih Celje gostilo Jasno Bauman, ki je gluhim uporabnikom predstavila temo z naslovom Pravilna uporaba vavčerjev. V praksi se žal še vedno dogaja, da gluhe osebe na področju plačil z vavčerji premalo poznajo svoje pravice.

Sibila Čater

Jasna Bauman

Srečanje invalidskih organizacij, ki delujejo v občini Vojnik

V četrtek, 24. 9. 2015, je bilo Društvo gluhih in naglušnih Celje organizator srečanja invalidskih organizacij, ki delujejo v Občini Vojnik v okviru projekta Občina po meri invalida.

Glavni namen sodelovanja v projektu je vzpodbujanje občine za načrtno odzivanje na posebne potrebe invalidov, za njihovo socialno vključevanje, sožitje in večjo kvaliteto življenja vseh občanov.

Udeleženci srečanja so se imeli možnost naučiti nekaj osnovnih kretenj, ki jih uporabljamo pri sporazumevanju z gluhiimi osebami.

Sibila Čater

Udeleženci srečanja

Kongres svetovne zveze gluhih v Istanbulu

Člani Društva gluhih in naglušnih Koper smo povabili predsednika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije gospoda Mladena Veršiča in predsednika Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske gospoda Vladana Vukajloviča, da bi nam predstavila in povedala nekaj zanimivosti iz svetovnega kongresa gluhih (28. 7.– 1. 8. 2015, Istanbul, Turčija).

njeni zgodovini, kulturi, kulinariki in lepotah nam je razlagal gospoda Vladan. Oba sta bila zelo dobro pripravljena, imela sta odlično predstavitev, veliko je bilo zanimivih fotografij. Za vse nas, ki smo bili prisotni, je bilo poučno in izobraževalno.

Mladen Veršič in Vladan Vukajlovič

Člani smo z zanimanjem spremljali predstavitev gospoda Veršiča, ki nam je predstavil vsebino kongresa in sodelujoče države. Zanimivosti o Turčiji,

Člani so pozorno poslušali

Po predstavitvi so sledili še druženje, izmenjava mnenj in diskusija.

Društvo gluhih in naglušnih Koper

Defibrilator rešuje življenja

Člani Društva gluhih in naglušnih Posavja Krško so v sredo, 18. 11. 2015, z velikim zanimanjem prisluhnili predavanju in predstavitvi uporabe polavtomatskega defibrilatorja.

Udeleženci predavanja

Delovanje in uporabo polavtomatskega defibrilatorja, tega medicinskega pripomočka, je predstavil medicinski tehnik iz enote nujne medicinske pomoči Zdravstvenega doma Krško gospod Niko Pavlič.

V predavanju je predstavil simptome oziroma znake pri nenadnem zastoju srca, povedal, kdaj je pri bolniku treba uporabiti ta pripomoček, kako namestiti elektrode na prsni koš in še mnogo drugih pomembnih napotkov glede hitrosti reagiranja in pomoči okolice.

Sledil je prikaz uporabe na telesu prostovoljca. Prisotni so postavili več vprašanj, med drugim jih je zanimalo tudi, kje so v naši okolici nameščeni takšni defibrilatorji in predvsem, če so ta mesta primerno označena (svetlobni indikator, nalepke, označevalne table ...). Postavljeno je bilo vprašanje, ali je to napravo mogoče uporabljati tudi pri osebah s slušnim aparatom oz. polževim vsadkom. Podali so pobudo, da se o potrebi in načinu uporabe defibrilatorja poduči širšo javnost in se oblikuje tudi zgbanka, ki bi ljudi o tem pripomočku informirala.

Vlasta Moškon

Potovanje po Turčiji

Vsakotedensko sredino popoldne v Društvu gluhih in naglušnih Posavja Krško izkoristimo za druženje in radi prisluhnemo zanimivim izobraževalnim vsebinam.

Tokrat nam je naša članica ga. Lidija Francekovič predstavila potovanje po zanimivih krajih Turčije. Njeno potovanje je trajalo 10 dni in v teh dneh je posnela veliko zanimivih fotografij znanih palač, cerkva, mošej in pokrajin v tej deželi. Predstavila nam je življenje in kulturo narodov, ki živijo na tem področju.

Lidija Francekovič

Člani so uživali v prijetnem pogovoru in spremljanju lepih fotografi Anatolije, zibelke civilizacije, imenovane tudi Mala Azija, ki danes predstavlja azijski del Turčije. Na severu je omejena s Črnim morjem, na severozahodu z Marmarskim morjem ter morskima ožinama Bospor in Dardanele, na zahodu z Egejskim in na jugu s Sredozemskim morjem. Zelo zanimive so bile tudi fotografije Pamukkale, kraja, ki velja za enega najlepših na svetu in je umeščen v Unescov seznam svetovne dediščine.

Predstavila je tudi postopek pridobivanja svile iz sviloprejk. Iz te svile na statvah domačinov nastajajo čudovite preproge, rute, oblačila. Zanimiva je bila tudi predstavitev gojenja bombaža in podatek, da bombaž zraste 3-krat letno, najčistejšega in najboljšega pa predelanega v svojih oblačilih nosijo vojaki Združenih držav Amerike.

Zahvaljujemo se gospe Lidiji za tako lepo in vsebinsko bogato predstavitev in želimo, da bi z njo doživljali še veliko lepot in znamenitosti krajev in dežel, ki jih obiskuje.

Vlasta Moškon

Praznovanje 106. rojstnega dne naše članice Matilde Serec

*Imejte še naprej iskre zlata v očeh, obraz vaš naprej še ožarja naj smeh!
Prav vsi, ki smo z vami, vam radi priznamo, da cenimo vas in vas radi imamo.*

Gospa Matilda Serec je bila rojena 22. 10. 1909 v Kraščih na Goričkem v Prekmurju.

Prekmurka Matilda Serec, doma iz Satahovcev pri Murski Soboti, je praznovala 106. rojstni dan. Praznovanje častitljivega rojstnega dne je pripravilo Društvo gluhih in naglušnih Pomurja v družbi članov samopomočne skupine, predsednika društva Ignaca Jakopine in sekretarja društva Branka Gornjeca ter Zorana Hoblaja, podžupana Mestne občine Murska Sobota, ki je prebral poslanico predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

Z lepimi željami so jo na slovesnosti počastili tudi številni člani društva. Gre za najstarejšo članico društva ter občanko Mestne občine Murska Sobota in Pomurko, neuradno pa tudi drugo najstarejšo Slovenko.

Skupinska slika s slavljenko Matildo Serec

Še na mnoga zdrava leta in še veliko srečanj s samopomočno skupino so želje vseh članov Društva gluhih in naglušnih Pomurja, še posebej pa samopomočne skupine društva.

Nada Rogač

Izjava Matilde Serec, ko je praznovala 101. rojstni dan:
»Sedaj mi je še dobro, ne vem pa, kako bo na stara leta!«

Čestitka Anžetu Rojniku

Anže,

Iskreno ti čestitamo za doseženo diplomu na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani, smer Geologija! Verjamemo in želimo, da boš enako uspešno zaključil tudi magisterij.

Anže, člani društva gluhih in naglušnih Celje smo ponosni nate!

Kdo je Anže Rojnik?

V Društvu gluhih in naglušnih Celje smo pred sedemnajstimi leti pripravljali bilten ob 50. obletnici društva. V uredniškem odboru je sodelovala tudi gospa Andreja, mama petletnega Anžeta. Med srečanji smo se o Anžetu večkrat pogovarjali. V biltenu je gospa Andreja napisala zgodbico z naslovom »Majno sonce«. Citiram nekaj stavkov iz te zgodbe:

»Narava se prebuja, vse je v cvetju, sredi travnika čepi deček, igra se z majhnim črnim psom in se veselo smeje. Prav tak je kot drugi otroci, le jaz vem, da je gluh. V času sodobne tehnologije, ob pomoči dobrih vzgojiteljev in surdopedagogov upam, da ima moj sin dobre možnosti v življenju. Osnova za otrokov razvoj pa smo starši, veliko razdajanja in truda je potrebno vložiti.«

Skozi vsa ta leta je majhno sonce rastlo, postajalo vse večje. Danes bi gospa Andreja lahko napisala zgodbo o »Velikem soncu«, soncu, ki razsvetljuje njen obraz, da sije in žari, ko pripoveduje o Anžetovem uspehu.

Le katera mama ne bi tako žarela!

Hedvika Bratina

Jubilejnih 90 let Katarine Marinko

V mesecu novembru je svoj 90. rojstni dan praznovala častna članica Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče gospa Katarina Marinko. Ob jubileju ji iskreno čestitamo in voščimo vse lepo, obilo zdravja in osebne sreče!

**Članice in člani
Medobčinskega društva gluhih in naglušnih
občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče**

V spomin

Prof. Janez Šter, 1950–2015

Midva z Janezom sva bila nekako sorodni duši, pa čeprav po poklicih popolno nasprotje. Jaz tekstilec bivše tržiške Bombažne predilnice in tkalnice, Janez pa profesor umetnostne zgodovine, kustos Tržiškega muzeja, likovni kritik in legenda na področju ohranjanja tržiške kulturne dediščine. Našla sva se pa v naglušnosti, saj so si naše zgodbe velikokrat zelo podobne in tudi podobno boleče, razumela sva drug drugega. Ko smo pred dobrimi desetimi leti v Tržiču odprli informacijsko pisarno Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj, je bil Janez med prvimi, ki so vstopili v pisarno. Ni prišel po pomoč ali kakšne nove informacije, njegove prve besede so bile: »Kako vam lahko pomagam?« In s tem se je začelo njegovo plodno dolgoletno sodelovanje z našim društvom. Prva skupna organizirana prireditev, ki je bila predstavljena tudi v RTV oddaji Prisluhnilo tišini, je bilo vodenje naših članic in članov s prevodom v slovenski znakovni jezik po tržiških gasah in muzeju, ki smo si ga vsi prisotni zapomnili ravno zaradi Janezovih iskrih razlag. O vsakem kamnu, mejniku, robniku ali vogalu je znal povedati kakšno duhovito zgodbo ali anekdoto. In tudi kasneje so se kulturni dogodki pod njegovim skrbnim vodstvom kar vrstili, razkazal nam je še mnoge tržiške znamenitosti in skrivnosti, od Germovke do Kurnikove hiše, pomagal nam je, kjerkoli je le lahko, tudi ob izvedbi mednarodnega dneva gluhih Tržič 2010, ko je v pravem dežnem nalivu obiskovalcem neu-

morno razlagal in jim pripovedoval zgodbe o tržiških veljajah, šuštarjih, oštarijah in obrtnikih. Kljub temu da je bil že dodobra premočen, je vztrajal do konca in razložil vse, kar si je zamislil. Še pred dogodkom pa je neutrudno razlagal domačinom ter turističnim in gostinskim delavcem, kako naj se pripravijo na komunikacijo z gluhih in naglušnimi.

Njegova življenjska zgodba, ko se je že od otroških let dalje spopadal s težko naglušnostjo, in pripoved, kako je navkljub vsem težavam v izobraževanju z njemu lastno iznajdljivostjo uspešno končal študij umetnostne zgodovine, sta bili predstavljena tudi na RTV Slovenija. Bil je gonilna sila samopomočne skupine, ko smo se redno sestajali v pisarni društva in si pripovedovali svoje zgodbe, zgođe in nezgođe in kjer nas je navduševal z osebnimi zgod-

Janez Šter

bami o tem, kako kljub gluhoti iznajdljivo opravlja svoje obveznosti. Bil je človek vedrega duha, znal se je pošaliti tudi na svoj račun in zato ne preseneča njegova ideja o zbirki anekdot iz sveta gluhih in naglušnih, ki smo jo na njegov predlog pred leti natisnili v našem društvu. Tudi sam je prispeval nekaj svojih življenjskih, veselih, pa tudi žalostnih zgodb in seveda tudi uvodne ter zaključne besede. Meni osebno je bila od nekdanj najbolj simpatična tista tipično njegova hudomušna predstavitev »rojen na britofu, stanujoč v grabnu«, ki je izhajala iz dejstva, da se je Janez rodil v Britofu pri Kranju in kasneje z družino stanoval na naslovu Graben 1 v Kovorju pri Tržiču. Duhovitih domislic mu ni nikoli zmanjkalo in mnoge med njimi so nepozabne ter za večne čase zapisane tudi v knjižni obliki.

Kot likovni kritik in postavljalec številnih razstav je seveda znal poiskati tudi pravo pot, da je bila kultura gluhih in naglušnih postavljena na ogled javnosti v tržiških galerijah in kasneje tudi drugod po Sloveniji. Sodeloval je na vseh naših razstavah, najprej kot postavljalec in likovni kritik, kasneje pa tudi kot predan mentor mladim gluhim umetnikom ter iskren in dober prijatelj mnogim gluhim in naglu-

šnim umetnikom v Svetu tišine. Iz tega skupnega sodelovanja je nastala tudi ideja o dobrodelni razstavi tržiških umetnikov, katere izkupiček je šel za izgradnjo nove kočice na Zelenici, kjer so se prvih korakov učili tržiški smučarji, tudi gluhi in naglušni šampioni.

Vsa ta številna dobra dela so botrovala k predlogu našega društva za občinsko priznanje Občine Tržič 2014 in tudi to bi lahko bila še ena zgodba o njegovi priljubljenosti med Tržičani. Za pomoč in podporo smo se obrnili na njegove bivše sodelavce, na krajevno skupnost, na turistično organizacijo in matično občino in prav vsi so se brez pomisleka nemudoma odzvali in podprli predlog. Tako smo se s skupnimi močmi lahko na slavnostni akademiji profesorju Janezu Šteru vsaj delno oddolžili za njegov veličasten opus in neprecenljiv pečat, ki ga je pustil mestu Tržič in tudi našemu društvu.

Hvala ti za vse, Janez, lepo te je bilo poznati in v čast nam je bilo sodelovanje s teboj. Počivaj v miru in spokoju.

Boris Horvat Tihi

Zahvala gluhega režiserja Nejca Drekonje

Nejc Drekonja

V soboto, 28. novembra 2015, je bila v Kulturnem domu Franca Bernika v Domžalah premiera mojega prvega celovečernega filma Agent proti mafiji.

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil Zvezi društvu gluhih in naglušnih Slovenije za nesebično pomoč pri organizaciji in promociji premierne predstavitve mojega filma. Premiera je bila zelo uspešna. Bil sem zelo vesel, ker je bila dvorana polna gluhih oseb, pa tudi nekaj slišočih je prišlo.

Zahvalil bi se še Društvu gluhih in naglušnih Ljubljana, kjer so mi posodili digitalno kamero in odstopili prostore za snemanje, njihovemu sekretarju Valentinu Jenku za lektoriranje, Sašu Letonji, montažerju Spletne TV Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije za podnapise filma, ter vsem igralcem. Če sem koga izpustil, naj mi ne zameri.

Še enkrat hvala za vse!

Nejc Drekonja

Martinov turnir v futsalu

Sedmega novembra letos smo se zbrali člani Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor na četrtem tradicionalnem Martinovem turnirju v futsalu. Gabrijel Kravanja je poskrbel, da smo v brezplačno uporabo dobili športno dvorano v Kidričevem, za kar se Občini Kidričevo iskreno zahvaljujemo.

Prejemniki pokalov

Na Martinov turnir v futsalu se je prijavilo 6 ekip iz različnih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Tekmovale so naslednje ekipe: GŠF Ljubljana A, GŠF Ljubljana B, Slovenske Konjice A, Slovenske Konji-

ce B, DGNP Maribor, ŠDG SILENT. Obiskal nas je tudi Bogdan Potočnik, podžupan Občine Kidričevo. Skupaj z našim predsednikom športne sekcije gospodom Aleksandrom Trnjarjem sta navezala stik in se dogovorila o nadaljnjem sodelovanju.

Doseženi rezultati tekmovanja:

1. mesto: GŠF Ljubljana A
2. mesto: Slovenske Konjice A
3. mesto: ŠDG SILENT

Najboljši vratar je bil Gabrijel Kravanja, najboljši igralec Giovanni Fecarotta in najboljši strelec Marko Šmid. Po končanem turnirju smo se člani in tekmovalci srečali v prostorih CID-a na Ptuju, kjer smo podelili medalje in pokale. Nadaljevali smo z druženjem v prijetnem vzdušju ter za konec odigrali še turnir v ročnem nogometu, kjer je tekmovalo 14 ekip.

Gabrijel Kravanja

Superpokal v futsalu

Letos maja meseca smo imeli državno prvenstvo v futsalu v Mariboru. Na podlagi odličnih rezultatov so se v Ljubljani odločili, da organiziramo še superpokal. Tako so se prve štiri ekipe z državnega prvenstva pomerile še v superpokalu, ki je bil organiziran v soboto, 21. 11. 2015, v Ljubljani.

Ekipe, ki so se med seboj pomerile, so bile:

Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana (DGN Ljubljana), Društvo gluhih in naglušnih Podravje Maribor (DGNP Maribor), Društvo gluhih in naglušnih Celje (DGN Celje), Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje (MDGN Velenje).

Prvo tekmo sta odigrali ekipe DGNP Maribor in MDGN Velenje. Ekipe DGNP Maribor je premočno slavila zmago z devetimi goli nad ekipo MDGN Velenja, ki je dosegla le štiri gole.

Ekipe DGNP Maribor se je z doseženim rezultatom avtomatsko uvrstila v finalni boj. Ekipe DGNP Maribor in ekipa DGN Ljubljana sta odigrali odlično finalno igro. Obe sta se na vso moč borili za zmago,

Ekipe DGNP Maribor

vendar je bila sreča z najboljšim igralcem Vilerjem Jovičem naklonjena ekipi DGNP Maribor, ki je z rezultatom 3 : 1 slavila svojo zmago.

Najboljši strelec je bil Klemen Javornik, MDGN Velenje, in najboljši vratar Boban Vucetič, MDGN Velenje.

Končni vrstni red:

1. mesto: DGNP Maribor
2. mesto: DGN Ljubljana
3. mesto: MDGN Velenje
4. mesto: DGN Celje

Gabrijel Kravanja

Slovenska mesta: Nova Gorica

Nova Gorica je mlado, s 13.491 prebivalci deseto največje mesto v Sloveniji. Nastalo je po koncu 2. svetovne vojne zaradi delitve ozemlja med Italijo in Jugoslavijo in je središče Mestne občine Nova Gorica.

Mesto Gorica je bilo osvobojeno 1. maja 1945, zgodovina njegovega nastanka pa se je začela pisati neposredno po koncu druge svetovne vojne na Primorskem. Odločilno za nastanek novega mesta je bilo dejstvo, da so partizanske enote IX. korpusa skupaj z drugimi enotami jugoslovanske IV. armade osvobodile večji del slovenskega etničnega ozemlja in onemogočile, da bi se ponovno vzpostavila nekdanja, za slovenski narod krivična rapalska meja.

Čeprav so partizanske enote osvobodile vsa pomembnejša mesta, kot so Trst, Gorica in Tržič, so se na izrecno zahtevo zavezniških držav, Velike Britanije in Združenih držav Amerike, v skladu z začasnim tako imenovanim Beograjskim sporazumom, podpisanim v Beogradu 9. 6. 1945, morale iz teh mest umakniti na začasno mejo, ki so ji rekli Morganova črta. Ozemlje je delila na cono A in B. Ozemlje poznejše novogoriške občine je pripadalo tako cono A, ki so jo okupirale angloameriške čete, kot cono B, ki so jo upravljale enote jugoslovanske armade.

10. februarja 1947 je bila podpisana pariška mirovna pogodba med Italijo in Jugoslavijo, ki je stopila v veljavo 15. septembra istega leta. Nova meja je potekala po tako imenovanem francoskem predlogu. Od Gorice je odtrgala skoraj vse naravno za-

ledje: Soško in Vipavsko dolino, del goriškega Krasa, Brda, Trnovski gozd in Banjšice. Tako je Severna Primorska ostala brez upravnega, gospodarskega in kulturnega centra. Zamisel za novo središče Goriške se je rodila že kmalu potem, ko so bile znane odločitve glede nove zahodne meje Jugoslavije, odločitev za gradnjo pa je dal Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije.

Sklep, da se prične graditi Novo Gorico, je v Ljubljano prinesel Miha Marinko, tedanji predsednik vlade Ljudske republike Slovenije, in za gradnjo zadalžil ministra za gradnje Ivana Mačka. Okrajni izvršni odbor je 18. aprila 1947 ustanovil poseben delovni odbor, ki je bil zadolžen za gradnjo novega mesta. Kmalu so bili izdelani tudi prvi urbanistični načrti za gradnjo na Solkanskem polju. Izmed teh je bil izbran načrt prof. inž. Edvarda Ravnikarja.

Meja med mestoma

Žica na meji

Na izbranem ozemlju se je nahajalo goriško pokopališče, do katerega je vodila cesta sv. Gabrijela (današnja Erjavčeva ulica) mimo ene izmed gori-

ških opekarn in stanovanjske naselbine za železničarje, zaposlene na bližnji postaji. Na mokrotnih travnikih ob potoku Koren je bilo le nekaj samotnih kmetij. Za mesto se je uveljavljalo ime Nova Gorica. Tako so ga označevali sodobni tisk in graditelji, čeprav se je uradno prvič pojavilo 7. novembra 1949 kot sestavni del krajevnega ljudskega odbora Solkan, kot mesto in občina pa šele 19. aprila 1952 v zakonu in razdelitvi Ljudske republike Slovenije na mesta in okraje.

V oktobru in novembru leta 1947 so prve skupine delavcev začele s pripravljalnimi deli, gradnjo pomožne obhodne ceste, ki bi povezala Solkan s Šempetrom, in obnovo železniške postaje ter prog. Ta pripravljalna dela so od vsega začetka spremljali razni problemi: pomanjkanje gradbenega materiala, predvsem pa delovne sile in denarja za investicije. Vse to sta nadomeščala dobra politična propaganda in resnični zanos.

Mladinske delovne brigade

Pomemben je bil sklep Ljudske mladine Jugoslavije, da bodo v letu 1948 na gradbišču nastajajočega mesta organizirali mladinske delovne brigade. Slovenska mladina je sodelovala s 3000 brigadirji, 2000 jih je bilo iz drugih republik. Brigade so ostale na gradbišču tri mesece in so bile naseljene v stari

opekarni. Mladinske delovne akcije so imele velike delovne učinke pri nizkih gradnjah. Poleg mladinskih delovnih brigad so na gradbišču delala tudi gradbena, mizarska, tesarska in druga podjetja. Gradila so delavsko naselje in pričela z visokimi gradnjami. Kljub težavam zaradi političnega spora so se dela po letu 1948 uspešno nadaljevala. Do konca leta 1950 je bilo dograjenih pet stanovanjskih blokov, štirje so bili v končni fazi; v mestu je prebivalo 700 ljudi, v delavskem naselju pa 150 delavcev.

Z letom 1952 so usahnile republiške dotacije. Gradnja Nove Gorice je odslej slonela na goriškem gospodarstvu. Njen pravi razvoj se je začel z združevanjem in ukinitvijo okrajev leta 1965. Po tem obdobju se je Nova Gorica uveljavila kot obmejno mesto s perspektivami na področju terciarnih dejavnosti in postopoma prevzemala funkcijo prejšnje Gorice. Zgrajenih je bilo veliko pomembnih gospodarskih podjetij, leta 1952 je bil ustanovljen Goriški muzej, leta 1965 pa zdravstveni dom. Od leta 1965 deluje Primorsko dramsko gledališče.

Leta 1975 je bil podpisan Osimski sporazum med Italijo in Jugoslavijo, ki je dokončno določil mejo med državama na območju svobodnega tržaškega ozemlja. Posledica tega je bila gradnja mejnega prehoda v Vrtojbi (leta 1981) in sabotinske ceste, ki je povezala Brda z Novo Gorico. Industrija je tako napredovala, da je leta 1987 že predstavljala 50 odstotkov bruto domačega proizvoda. Mesto se je razvijalo tudi na področju turizma. Družba HIT d. d. je iz majhnega gostinskega obrata postala največji ponudnik zabavišnih in igralniških storitev.

Nova Gorica nekoč

Poročila in pričevanja prebivalcev Nove Gorice govorijo tudi o boleči zarezi, ki jo je povzročila takrat nova državna meja. Ljudje so bili namreč močno navezani na Gorico, saj je bila ta pomembno izobraževalno, kulturno, gospodarsko in upravno središče, v času neprehodnosti meje med letoma 1947 in 1955 pa so mnogi izgubili možnosti za vzdrževanje stikov s sorodniki in prijatelji. Pobude o po-

vezovanju obeh Goric so bile ob koncu 20. stoletja vse močnejše, državna meja med Slovenijo in Italijo pa je tudi formalno izginila leta 2004, torej ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Trg Evrope

O življenju ob meji na tem območju danes priča tudi zgodovinska učna pot ob kolesarski poti med Vrtojbo in Novo Gorico, ob kateri stojita zbirki Goriškega muzeja, in sicer v stražarskem stolpu v Vrtojbi ter razstava v stavbi železniške postaje v Novi Gorici. Na maloobmejnem prehodu v Pristavi, danes predelu Nove Gorice, pa omenjeni muzej načrtuje še postavitev muzeja o tihotapstvu na Goriškem.

Nova Gorica je tudi sedež Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske. Največ zaslug za ustanovitev društva ima pokojni Štefan Venko. Po njegovih besedah se je gibanje slušno prizadetih na tem ozemlju pričelo že 15. maja 1949. Navezal je prvi stik s takratno zvezo gluhih in naglušnih ter pričel pogovore o ustanovitvi društva na Primorskem.

1. januarja 1952 je bilo ustanovljeno poverjeništvo za slovensko Primorje s sedežem v Idriji, od koder je bil Štefan Venko doma. V enem letu so popisali skoraj celotno območje, kar je bil tudi razlog, da se

Občni zbor v Novi Gorici leta 1974

je, po besedah gospoda Venka, na tisto lepo, sončno nedeljo, 9. avgusta 1953. leta, na ustanovnem občnem zboru zbralo 42 delegatov, ki so zastopali 110 do takrat registriranih oglušelih. Zbiranje podatkov, hoja od vrat do vrat, od vasi do vasi, se je obrestovalo in ustanovljena je bila okrajna organizacija Zveze gluhih Nova Gorica.

Prvi izvoljeni predsednik je bil Bogomil Černigoj, Drago Šalamon je bil prvi tajnik. Člani prvega odbora so bili: Ernest Kante, Franc Ferjančič, Terezija Renko, Sergej Gomišček, Jožef Šuligoj in Alojzij Vovk. V nadzornem odboru pa sta bila Alojzij Kavčič in Ivan Kavčič. Večina dela je bila opravljena za domačo mizo, sestankovali pa so v gostilnah. Kasneje so dvakrat tedensko dobili v uporabo prostore v takratnem hotelu Argonavti, od tam pa so se preselili v prostore doma upokojeincev. Iz leta v leto so se borili za prostor, ki bi jim bil vedno na voljo in v katerem bi bilo možno izvajati različne društvene aktivnosti. Goreča želja se jim je uresničila leta 1983 ob 30-letnici delovanja društva. Mestna občina Nova Gorica je društvu v brezplačni najem za nedoločen čas podarila prostore v Solkanu. Člani so jih prenovili z veliko vnemo, saj so se zavedali, da so končno dobili prostor, kjer bodo vedno razumljeni in dobrodošli.

V društvu je vedno veselo

V Solkanu je društvo delovalo do leta 2000, ko so zaradi denacionalizacijskega postopka čez noč ostali brez prostorov. Občina jim ni mogla pomagati, saj drugih primernih prostorov za njihovo delovanje ni imela. Na pomoč so jim priskočili mediji, ki so javnost obveščali o nastali situaciji, in kmalu so dobili ponudbo za najem prostora pri nekdanji restavraciji Zvezda. To je bila v dani situaciji najboljša rešitev, saj so se bili primorani izseliti. Prostore so preuredili skupaj z lastnikom in jih na novo opremili.

Leta 2003 so prostori zamenjali lastnika in le vprašanje časa je bilo, kdaj se bodo morali spet seliti.

Znova so se podali v boj za prostore. Vanj so vložili veliko truda, finančno pa jih je podprla tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji ter delno tudi lokalne skupnosti. Tako so leta 2006 lahko končno vstopili v prostore svojega lastnega društva. Že nekaj let so na svojem in veliko lažje je delati, ko vedo, da jih nihče ne more vreči na cesto ter da bodo v te prostore še desetletja prihajali novi gluhi in naglušni uporabniki, za katere bo tam vedno drugi dom.

Otvoritev novih prostorov društva

Nova Gorica je najmlajše slovensko mesto. Zasnovano je kot park z velikimi nasadi vrtnic, med stanovanjskimi bloki pa so posajena drevesa in grmovnice. Poseben pečat ji dajejo številni spomeniki, posvečeni osebam iz naše zgodovine. Mlado mesto se ne more ponašati s posebno kulturno dediščino, saj je najstarejša stavba v novogoriškem mestnem kompleksu železniška postaja, zgrajena leta 1906, sočasno z bohinjsko progo.

Nova Gorica danes

Ponavadi imajo mesta dolgo preteklost, zato v vsakem poiščemo različna zgodovinska obdobja in umetnostnozgodovinske spomenike, tu pa ne. Vse skupaj se je začelo šele pred šestdesetimi leti, veličastna preteklost je ostala na obrobju mesta, na Kostanjevici, v kromberškemu gradu, Coroninjevem dvorcu, solkanskih vilah. Mesto je začelo rasti na travniku, dobili so najpomembnejšo industrijo tistega časa. V opekarni je nastajala opeka, medtem ko je Soča dajala pesek, v bližnji tovarni Anho-

vo pa je bil cement. Trije osnovni gradbeni materiali za gradnjo novega mesta torej, razmišljajo nekateri.

Nova Gorica, univerzitetno mesto

Če se mesto gradi 150 let, je Nova Gorica zdaj šele v najstniškem obdobju. Nima zgodovine, ima pa zgodbo. Zgodbo o mestu, ki je nastalo ne le iz potreb, ampak tudi iz izzivalnosti in trme. In ki naj bi bilo še lepše, še bolj svetlo in bolj moderno od tistega, ki so nam ga vzeli. Na drugi strani imamo staro gospo in mogoče prav zaradi te velike razlike v letih obe Gorici še vedno nista našli skupne točke.

Nova Gorica z okolico

Mesti si, očitno, še vedno kažeta hrbet, menijo nekateri. Obe živita drugo drugemu ob bok, takšnih primerov pa je v Evropi izjemno malo. Včasih ju je ločila le žica, ki je danes ni več, bogastvo obeh mest pa je v njuni različnosti in sobivanju na istem kraju. Prav to, da si lahko po dveh minutah vožnje s kolesom v popolnoma različnih ambientih, pomeni veliko za tiste, ki tu živijo, pa tudi za nekoga, ki si pride sem ogledat to čudo. Škoda, da to premalo cenimo in ne ponudimo drugim.

Viri:

- www.nova-gorica.si,
- www.primorske.si,
- [Wikipedia](https://en.wikipedia.org), www.delo.si, [arhiv ZDGN](http://arhiv.zdgn.si)

Povzel: Adem Jahjefendić

Mednarodni športni projekti v letu 2016

Evropski alpski pokal gluhih

tri države, januar–marec 2016

III. DCL Evroliga v futsalu

Huelva (Španija), 9.–13. februar 2016

Evropsko prvenstvo gluhih v dvoranski atletiki

Torun (Poljska), 17.–19. marec 2016

Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu

Portorož (Slovenija), 4.–11. junij 2016

Evropski pokal gluhih v kegljanju

Straubing (Nemčija), 16.–18. junij 2016

Svetovno prvenstvo gluhih v atletiki

Stara Zagora (Bolgarija), 26. junij–2. julij 2016

EDSO kongres

Erevan (Armenija), 7.–8. julij 2016

Evropsko prvenstvo gluhih v košarki

Solun (Grčija), 24. junij–2. julij 2016

Mednarodni teniški turnir gluhih

Portorož (Slovenija), 8.–10. september 2016

Evropsko mladinsko prvenstvo gluhih v atletiki – U23

Karlsruhe (Nemčija), 25.–27. avgust 2016